

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun 2026 Yılı İş Planında Yer Alması Talep Edilen Konu Başlıklarına İlişkin Görüş Bildirim Formu

Öneri Sahibi (Kişi/Kurum): TELKODER

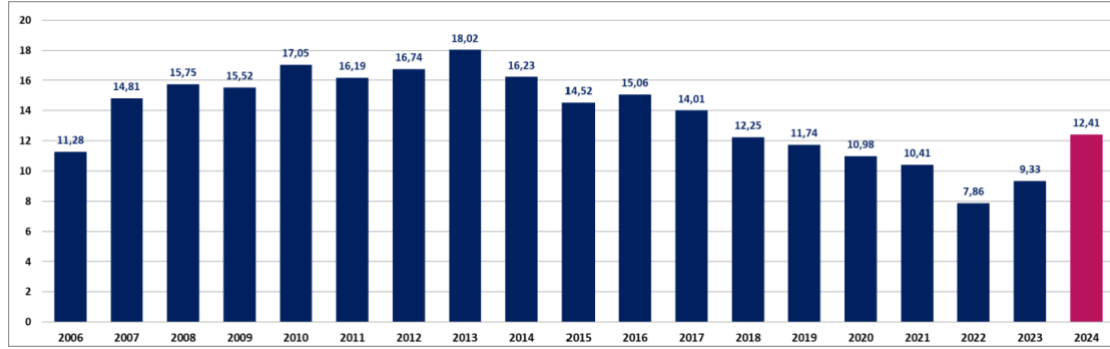
Elektronik haberleşme sektöründe ülkemizde yaklaşık 2002 yılında başlayan serbestleşme hareketi ile dünyada da olduğu gibi doğal tekel konumunda bulunan bu sektörü rekabete açarak, sektörün büyümesi, hizmetlerin çeşitlenmesi, teknoloji ve altyapıya yatırımın arttırılması ve nihayetinde de son kullanıcıların daha çeşitli ve kaliteli hizmeti daha uygun fiyatlarla alabilmesinin önünün açılması planlanmıştır. Bu kapsamda, sektörün serbestleşme sürecini değerlendirebilmek için, rekabet, büyüklük ve tüm hizmetler için girdi niteliğinde olan fiber altyapı şebekesi yatırımlarına bakılması yerinde olacaktır. 23 yıl içinde elektronik haberleşme sektörü büyüklüğünün TL olarak yaklaşık 15 Milyar TL'den 407,4 Milyar TL'ye ulaştığını görmekteyiz. Sektördeki büyüme eğiliminin doğru değerlendirilebilmesi için TL üzerindeki değer kaybının dikkate alınması gerekmektedir. Gelirlerdeki büyüme üzerindeki enflasyon etkisi kaldırıldığında, 2003 yılında yaklaşık olarak 15 Milyar TL olan gelirlerin 2025 yılı sonunda aynı seviyelerde olduğu ve büyümediği görülmektedir.

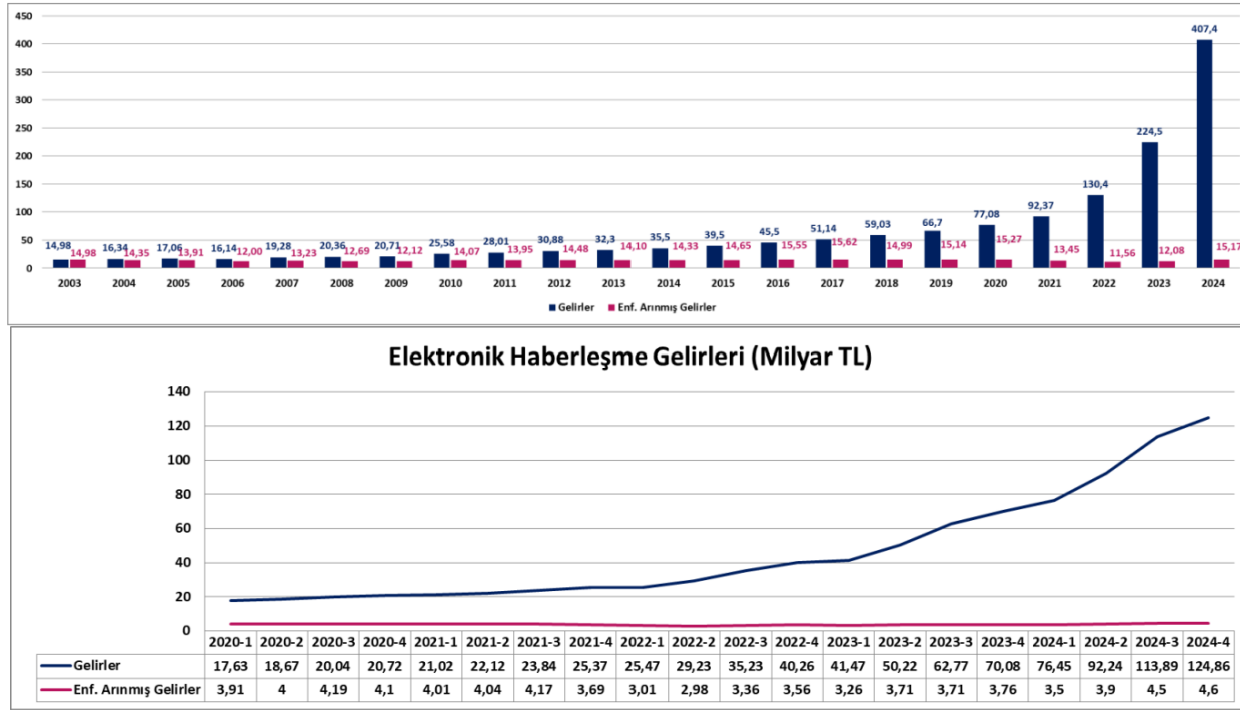
Sektördeki neredeyse tüm hizmet ve ürünler için bir girdi niteliğinde olan fiber şebeke uzunluğu 2024 sonunda 605 bin km'ye ulaşmıştır. Bunun 232 bin km'si omurga, kalan kısmı erişim amaçlı kullanılmaktadır. Türkiye'de fiber şebeke altyapısı hâlâ yeterli seviyelere ulaşmamıştır. Bu noktada şunu belirtmekte fayda vardır; Türkiye Elektronik Haberleşme Sektöründe Üç Aylık Pazar Verileri Raporu'nda yayımlanan, İşletmecilerin Fiber Uzunluklarının Bir Önceki Döneme Göre Artışını gösteren tablo en son 2022 yılı 2. Çeyreğinde verilmiştir. Son 2 yıldır fiber uzunlukları Türk Telekom ve Alternatif İşletmeci ayrımı yapılmadan verilmektedir.

Ülkemizde toplam ses trafiği içindeki sabit ses trafiği oranı 2009 yılından bu yana ciddi biçimde düşmektedir. 2009 yılında toplam trafiğin %82,5'i mobil, %17,4'ü sabit ses iken 2024 yılı sonunda sabit ses trafiğinin oranı %1,6'ya düşmüştür. Avrupa Birliğinde sabit ses trafiği hâlâ %20 seviyelerindeyken, Türkiye'de sabit ses trafiğindeki bu hızlı düşüşün nedeninin sabit ses alanındaki rekabet eksikliği olduğu

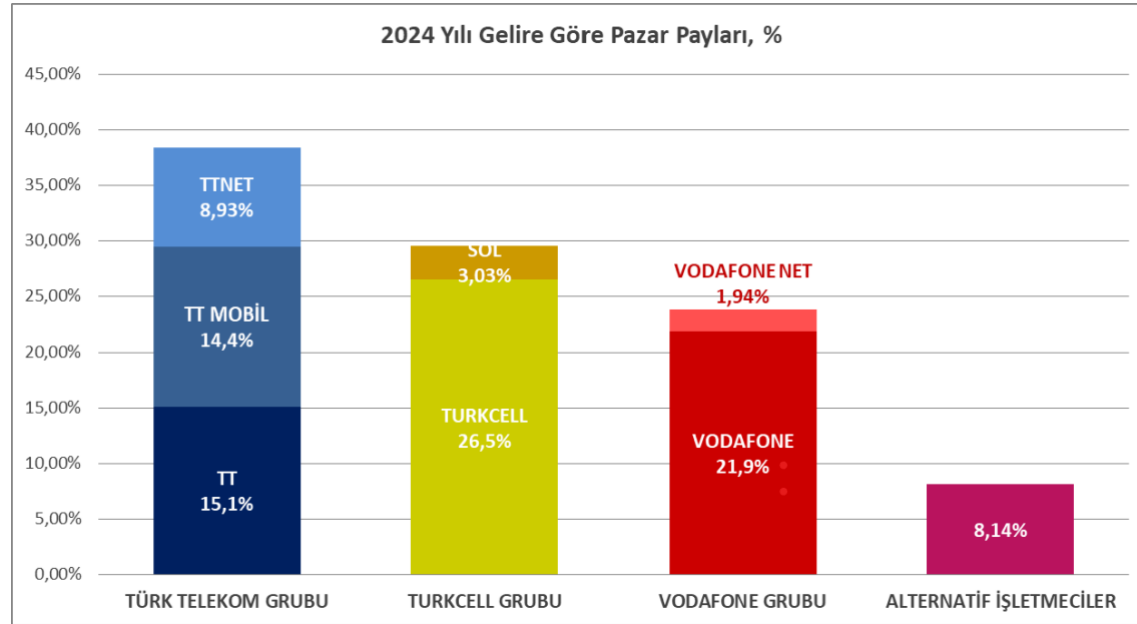
düşünülmektedir. Ülkemizde elektronik haberleşme sektörünün, ülkede genç nüfusun büyüklüğü, elektronik haberleşme hizmetlerine ve veriye olan talebin fazlalığı gibi faktörler nedeniyle hızlı bir büyüme potansiyeline sahip olmasına rağmen, beklentilerin gerisinde kalmakta olduğunu görüyoruz. Bu sorunun en temel nedeninin, ülkemizde etkin rekabetin tesisinin geçen 23 yıl içinde gerçekleştirememesi, hâkim konumda bulunan işletmecilerin çeşitli yöntemlerle korunduğu politikalardan vazgeçilememesi olduğu düşünülmektedir.

Elektronik haberleşme hizmetleri sektörünün gelirlerine Dolar bazında bakıldığında 2014 yılından itibaren ciddi bir düşüş eğilimi olduğu görülmektedir. Dolar kurunda yaşanan yükseliş sebebi ile 2017 yılı sonrasında düşüş eğiliminin hızlandığı anlaşılmaktadır. Pazarın sahip olduğu potansiyel ve oynadığı kritik rol göz önünde bulundurulduğunda, Türkiye'nin elektronik haberleşme gelirlerinin büyümemesinin, Türkiye'nin GSYİH'nın da büyümemesi anlamına geldiği değerlendirilmektedir.

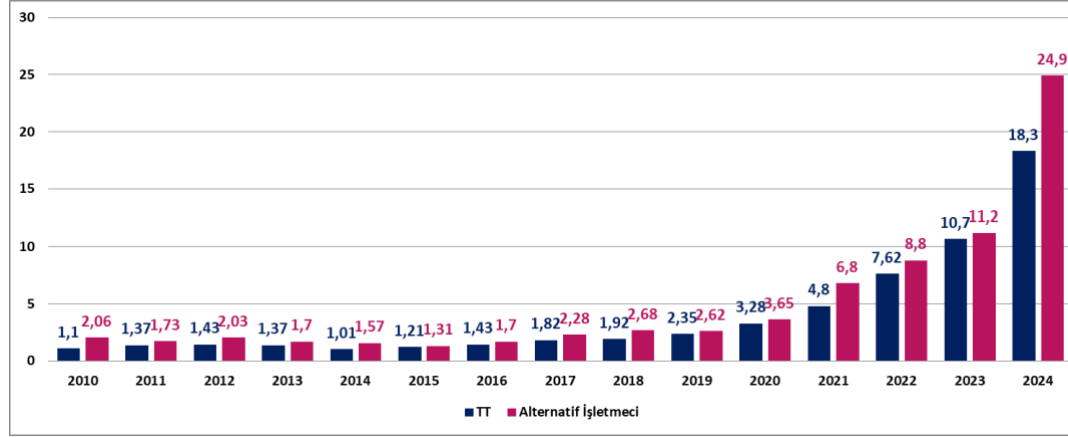

Serbestleşme sürecinin başından bu yana geçen 23 yıl içinde yerleşik işletmeci ve GSM işletmecilerinin de yer aldığı toplam Pazarda, alternatif işletmecilerin Pazar payının %8'ler seviyesinde kaldığı görülmektedir. Yerleşik işletmeci Türk Telekom'un ise Pazar payının %40 seviyesinde olması dikkat çekicidir.

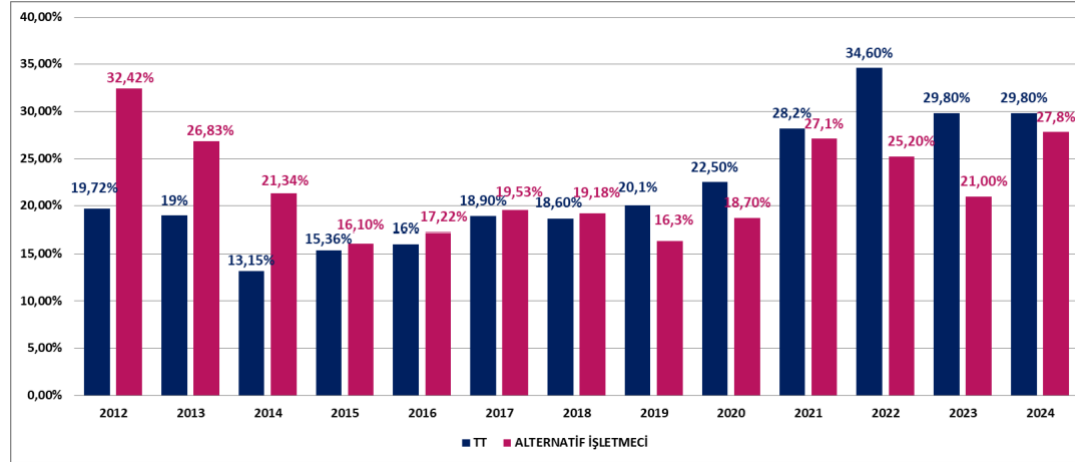
Aşağıdaki tablo, yıllar bazında Türk Telekom ve alternatif işletmecilerin yatırım miktarlarını göstermektedir. Tablodan görüleceği üzere, BTK tarafından Kasım 2011’de alınan fiber düzenleme muafiyet kararının uygulama döneminde, Türk Telekom’un yatırımlarında önemli miktarda artış yaşanmamıştır. Fiber kararının uygulamada olduğu dönemler olan 2011-2016 arasında Türk Telekom’un yatırımlarında sadece %6’lık bir artış olduğu görülmektedir.

2024 yılında Türk Telekom’un 18,3 Milyar TL yatırım yaptığı görülürken, alternatif işletmecilerin yatırım miktarı 24,9 Milyar TL olarak belirlenmiştir. Ülkemizde alternatif işletmecilerin altyapı yatırımları yapması önündeki engellere rağmen alternatif işletmecilerin yatırım iştahının oldukça fazla olduğu, söz konusu engellerin kaldırılması durumunda çok daha büyük yatırımlara hazır oldukları açıkça görülmektedir

Sektörde faaliyet göstermekte olan alternatif işletmeciler ile Türk Telekom'un yatırım/gelir oranları dikkate alındığında, 2012 yılı ile 2019 yılı arasında Türk Telekom oranının alternatif işletmecilerden daha düşük olduğu gözler önüne serilmektedir. Bu durum, Türk Telekom'dan çok daha küçük ölçekte olmalarına rağmen alternatif işletmecilerin daha fazla yatırım yapmak konusunda kararlı bir tutum sergilediklerini göstermektedir.

2019 ve 2020 yıllarında ise alternatif işletmecilerin yatırım/gelir oranının düştüğü, 2024 yılında ise %27,8 seviyesinde olduğu görülmektedir. Yatırım yapmaya hazır ve istekli olan alternatif işletmecilerin önündeki engellerin bir an önce kaldırılması ve fiber yatırımın önünün açılması gerektiği düşünülmektedir

Fiber uzunluklarına bakıldığında, 2012 yılından sonra Türk Telekom'un fiber km artış oranının yavaşlamış olduğu dikkat çekmektedir. 2009-2024 yılları arasında Türk Telekom fiber şebekesi %270,66 büyürken alternatif işletmecilerin fiber şebekelerinin %659,66 büyümesi oldukça şaşırtıcıdır. Düzenleyici tedbirlere ve ekonomik avantajlara rağmen Türk Telekom'un fiber şebekesinin yeteri kadar büyüme göstermediği açıktır. Düzenlemelerin uygulanmasının etkisiz kalması nedeniyle alternatif işletmeciler istedikleri yatırımları yapamamaktadırlar.

FİBER UZUNLUKLARI (KM)	TT	Büyüme Oranı	ALTERNATİF	Büyüme Oranı
2009	128.150	-	17.113	-
2010	131.423	2,55%	37.709	120,35%
2011	150.120	14,23%	38.835	2,99%
2012	167.921	11,86%	42.364	9,09%
2013	181.973	8,37%	45.440	7,26%
2014	192.671	5,88%	52.176	14,82%
2015	211.528	9,79%	56.592	8,46%
2016	228.407	7,98%	62.567	10,56%
2017	256.474	12,29%	68.193	8,99%
2018	282.022	9,96%	73.006	7,06%
2019	304.236	7,88%	86.581	18,59%
2020	331.041	8,81%	93.874	8,42%
2021	366.122	10,60%	104.898	11,74%
2022	403.301	10,20%	114.024	8,70%
2023	436.569	8,25%	125.125	9,74%
2024	475.000	8,80%	130.000	3,90%
2009-2023	-	270,66%	-	659,66%

Kurumunuz tarafından rekabet tesisine ilişkin düzenleme ve denetleme faaliyetlerinin zamanında yapılması, performans göstergelerinin izlenmesi ve kamuoyu ile şeffaf bir şekilde paylaşılması gerek elektronik haberleşme sektörü ve gerekse ülkemiz açısından büyük önem taşımaktadır. **Rekabet tesisi sonucunda; mal ve hizmet üretiminde çeşitliliği sağlanacak, kalite yükselecek, gerek toplum gerek tüketiciler için en düşük maliyetin ortaya çıkmasına imkân verecek şekilde piyasaların işlemesi sağlanacak, nihayetinde tüketici refahının artması sağlanacaktır.**

Bu sebeple 2026 İş Planına ilişkin görüşlerimiz, BTK 2024-2028 Stratejik Planında belirtilen stratejik amaç doğrultusunda “Etkin ve sürdürülebilir bir rekabet ortamının tesis edilmesi” üzerinde yoğunlaşmaktadır.

İş Planlarında yer almasına rağmen henüz gerçekleşmemiş veya kısmen gerçekleşmiş çalışmalar;

- **Pazar analizlerinin yapılması:** Ülkemizde pazar analizleri 27.11.2012 tarihli ve 28480 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Pazar Analizi Yönetmeliği kapsamında yürütülmektedir. Söz konusu Yönetmeliğin 5’inci maddesinin ikinci fıkrası gereği, pazar analizleri **en geç üç (3) yılda** bir tekrarlanmakta ve daha önce analiz edilen pazarlardaki rekabet durumu ve işletmecilere getirilen yükümlülükler gözden geçirilmelidir.
- **İnternet Değişim Noktalarının (İDN) kurulumunun desteklenmesi:** 2016, 2020 ve 2021 yılı İş planlarında yer alan ancak 2017, 2018, 2019, 2022, 2023, 2024 ve 2025 iş planlarında yer verilmeyen, ülkemizde İDN’lerin desteklenmesine yönelik senaryoları içeren raporun Eylül 2016 tarihinde yayınlanması planlanmıştır. 2020 ve 2021 iş planında “Türkiye İnternet Değişim Altyapısı Kurulmasına İlişkin Çalışmalar” başlığı ile tekrar yer verilen bu konu ile ilgili çalışmaların Aralık 2020 ve Aralık 2021 tarihinde tamamlanması planlanmaktadır. Ancak konuya ilişkin bir çalışma henüz paylaşılmamıştır. Ayrıca 2018 yılında, UAB tarafından bu konu hakkında birçok toplantı ve çeşitli görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bakanlık konuyla ilgili danışmanlık raporu istemiş ve sektörden bir takım bilgiler toplamıştır. Fakat bu sürecin sonucu hakkında hiçbir bilgi sektör ile paylaşılmamıştır. Bu konu, bütün sektördeki faaliyet gösteren şirketleri ilgilendirmekte ve ülkemizin geleceği açısından büyük önem arz etmektedir.
- **2024 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı 577.3 sayılı tedbirde;** İnternet Değişim Noktası (İDN) kurulmasına yönelik usul ve esasların belirlenmesi ve İDN kurulumunun gerçekleştirilmesi hedefi bulunmaktadır. Bu tedbirle ilgili sorumlu kuruluşlar; Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, BTK’dır. Ayrıca BTK 2021 Yılı İş Planı’na göre Türkiye İnternet Değişim Altyapısı Kurulmasına İlişkin Çalışmalar Aralık 2021 tarihinde tamamlaması planlanmaktaydı. Bu gerçekleştirilmediği gibi BTK 2022 Yılı İş Planından sonra iş planlarında yer verilmemektedir.
- **Veri Merkezi İşletmeciliğinin desteklenmesi ve siber güvenliğinin artırılmasına ilişkin çalışmalar:** 2016 yılı İş planında yer alan ancak sonraki iş planlarında yer verilmeyen, veri merkezlerinin desteklenmesi ve siber güvenliğinin sağlanmasına ilişkin tedbirleri içeren yol

haritasının Aralık 2016 tarihinde tamamlanmasının planlandığı görülmektedir. Söz konusu yol haritasına ilişkin yürütülmekte olan çalışmalar kamuoyu ile henüz paylaşılmamıştır. Veri Merkezi İşletmeciliğine ilişkin bilgilere BTK Pazar Verileri Çeyrek raporlarında yer alması talebimizin de dikkate alınması gerektiği kanaatindeyiz

Bilindiği üzere 2025 yılı elektronik haberleşme sektörümüz açısından kritik kararların hayata geçirildiği bir sene olarak karşımıza çıkmaktadır. Sektörde bir fırsat olarak değerlendirilebilecek ve sektörün uzun vadeli gelişimine destek olabilecek iki gelişmeye dikkat çekmek isteriz;

1- 2026 Yılında sona erecek Türk Telekom İmtiyaz Sözleşmesi

2005 yılında Türk Telekom'un özelleştirilmesi, Türkiye'deki telekomünikasyon sektöründe önemli bir dönüşüm sürecini başlatmıştır. Özelleştirme, devletin Türk Telekom üzerindeki tekelleşmiş kontrolünü sona erdirerek, özel sektöre yatırım çekmeyi ve rekabet ortamını teşvik etmeyi amaçlamıştır. 2005 yılında Türkiye'de gerçekleştirilen özelleştirme süreci kapsamında, Türk Telekom'a devredilen altyapı, sektördeki rekabetin gelişmesine yönelik önemli bir fırsat sunmuştur. Ancak, üzerinden geçen 20 yılsonunda, pazara yönelik, yukarıda da yer verdiğimiz büyüme trendi ve rekabet seviyeleri dikkate alındığında, özelleştirmenin tam olarak amacına ulaşmadığı görülmektedir.

Son 20 yıllık süreçte sektörün büyüklüğü, rekabet ve Şirket değerlerine bakıldığında, 2005 yılında gerçekleştirilen özelleştirme ve sonrasında izlenen politikaların hedeflere ulaşmakta yetersiz kaldığı, özellikle küçülmekte olan sektörün sadece alternatif işletmecileri değil Türk Telekom'u ve hatta tüketicileri de olumsuz olarak etkilediği açıkça görülmektedir.

2026 yılında sona erecek olan imtiyaz sözleşmesi, Türk Telekom'un özelleştirme kapsamında işletme hakkını aldığı altyapının bundan sonra nasıl kullanılacağını ve bu altyapının diğer telekomünikasyon işletmecileriyle nasıl paylaşılacağını belirleyecektir. Geçtiğimiz aylarda Türk Telekom'un imtiyaz sürecinin 2050 yılına kadar uzatıldığına dair kamuoyu açıklamaları yapılmıştır. Uzatılan imtiyaz sözleşmesinin içeriği

paylaşılmamış, hangi şart ve yükümlölükler kapsamında sözleşmenin uzatılmasının planlandığı açıklanmamıştır.

Bu noktada, Türk Telekom'un sonlanacak olan imtiyaz sözleşmesinin, aynı şartlarla uzatılmaması gerekmektedir. Aksi takdirde, mevcut monopol yapısının ve yukarıda rakamlarla ortaya konan sektördeki kan kaybı devam edecek ve sektördeki küçük ve orta ölçekli işletmelerin rekabet edebilirliği ciddi bir şekilde zarar görecektir ve bu durum da sektörün büyümesi ve tüketicilere sunulan hizmetlerin kalitesini olumsuz yönde etkileyecektir.

Bu noktada, bugüne kadar Türk Telekom'u koruyan ve alternatif işletmecilerin altyapı yatırımlarını engelleyici politikalara son verilmesi gerekmekte, Türk Telekom altyapısına erişimin, diğer işletmecilere eşit şekilde açılması, tesis paylaşımı ve geçiş hakkı konusunda işletmecilerin yaşadığı engellerin ortadan kaldırılarak altyapı yatırımlarının önünün açılması elzemdir. Ancak bu şekilde pazarın rekabet gücü artacak ve tüketicilere daha kaliteli hizmet sunulmasına zemin hazırlanacaktır.

Türk Telekom'un 2026 yılında sona erecek olan imtiyaz sözleşmesi bir fırsat olarak değerlendirilmeli ve Türk Telekom altyapısına erişim konusunda işletmeciler için eşit fırsatların sunulması ve adil bir rekabet ortamının sağlanması gerekmektedir. Bunun için Türk Telekom'un toptan tarafı ile perakende tarafının birbirinden ayrılması ve altyapı üzerinden sunulacak toptan hizmetlerin tüm işletmecilere eşit imkânlarla ve rekabetçi bir şekilde sunulması üzerinde düşünülmesi gereken bir politika olarak karşımıza çıkmaktadır.

2- 16 Ekim 2025 tarihinde gerçekleştirilen 5G ihalesi

Bilindiği üzere, 16 Ekim 2025 tarihinde 5G ihalesi gerçekleştirilmiştir. 5G ihalesi konusunda sektör üzerinde de hayati öneme sahip iki önemli konu bulunmaktadır.

- Telkoder olarak çeşitli mecralarda SMŞH'nin hayata geçirilmesinin, mevcut operatörlerin altyapısını kiralayarak hizmet sunmak isteyen yeni oyuncuların pazara girmesini sağlayacağı ve sektördeki dinamizmi artıracacağı belirtilmiş ve SMŞH'nin mevzuatla desteklenmesi ve

5G ihalesi sürecine entegre edilerek bir şart olarak ihaleye eklenmesi gerektiği vurgulanmıştır. Geldiğimiz noktada SMŞH'nin 5G ihalesine bir şart olarak eklendiğine yönelik herhangi bir bilgi bulunmamakla beraber SMŞH'nin hayata geçirilmesini teminen gerekli adımların bir an önce atılması gerekmektedir.

- 5G'nin etkin şekilde kullanılabilmesi, güçlü ve yaygın bir fiber altyapıya bağlıdır. Bugün Türkiye'de fiber şebeke uzunluğu ve erişim oranlarının, gelişmiş ülkelerin gerisinde olduğu görülmektedir. Bu noktada, fiber yatırımların hızlandırılması, altyapı paylaşımının teşvik edilmesi ve bürokratik engellerin kaldırılması büyük önem arz etmektedir. Fiberin yaygınlaştırılması, sadece 5G'nin değil, tüm dijital hizmetlerin kalitesini ve kapsayıcılığını artıracaktır.

Bu kapsamda BTK 2025 yılı İş Planında yer alması gerektiğini düşündüğümüz konulara aşağıda yer verilmektedir

Konu Başlığı	Konu Başlığına İlişkin Açıklamalar ve Konu Başlığının İş Planında Yer Almasına İlişkin Gerekçe
1. Mevcut Tesis Paylaşımı ve Altyapı Kurulumu Mevzuatının Bütüncül Olarak Değerlendirilerek, Yatırım Yapmak İsteyen İşletmecilerin Önünü Açacak Şekilde İvedilikle Güncellenmesi	Altyapı yatırımı yapmak isteyen işletmeciler için tesis paylaşımının bir zorunluluk olması, ancak EHABS üzerinden iletilen tesis paylaşımı başvurularının, Türk Telekom'un altyapı bilgilerinin tam ve güncel olarak sistemde yer almaması, tesis paylaşımına ilişkin etüt ve tesis sürelerinin uzunluğu, paylaşım taleplerinin eksik/parçalı güzergâhlarla karşılanması, talep edilen göz sayılarına uygun talebin karşılanamaması, yerleşik işletmeci tarafından sunulan alternatif güzergâhların yatırım planlarıyla örtüşmemesi, yer etüdü maliyetlerinin fizibilite maliyetlerini artırması gibi nedenlerle olumlu sonuçlanamaması sebebiyle; mevcut tesis paylaşımı/EHABS uygulama ve süreçleri, ülkemizde fiber altyapının hızla yaygınlaştırılması önünde ne yazık ki adeta bir engel teşkil etmektedir.

	Tesis paylaşımı zorunluluğu uygulamasının mevcut EHABS sisteminde ve süreçlerinde ihtiyaç duyulan aşağıdaki iyileştirmeler yapılınca kadar zorunlu olmaktan çıkartılıp ihtiyari bir mekanizma olarak kullanılmasına; bu sayede işletmecilerin münferit yatırımlarının hız kesmeden devam etmesinin teminat altına alınmasına yönelik düzenlemelerin ivedilikle yapılması gerekmektedir: • Türk Telekom’un altyapısının sistemde eksiksiz/güncel yer almasının sağlanması, • Güncel veriler EHABS’a yüklenene kadar Türk Telekom’un, İşletmeci başvurularının en fazla %30’unu etüt sürecine tabi tutabilmesi (Türk Telekom’a ilgili ayda tüm işletmecilerce yapılan toplam başvuru uzunluğunun %30’u), ilgili veriler yüklendikten sonra bu oranın %5’e indirilmesi, • Paylaşımaya uygun boş kapasitelerin sistemde görülebilmesinin sağlanması, • Paylaşım taleplerinin güzergâh olarak iletilebilmesi, talep edilen güzergâhta işletmeci altyapısının uçtan uca bulunmuyor olması durumunda tesis paylaşım talebinin reddedilmesi, • Tesis paylaşımı başvurularının göz adedi dikkate alınarak değerlendirilebilmesi, EHABS’ın birden fazla göz için tesis paylaşımı başvurusuna imkân tanıyacak şekilde kurgulanması, • EHABS başvurularında operasyonel süreçlerin iyileştirilmesi (<i>EHABS üzerinden il başına aylık 200 km’lik başvuru sınırının kaldırılması vb.</i>)Ayrıca, mevcut tesis paylaşımı ve altyapı kurulumu mevzuatının bütüncül olarak değerlendirilerek, yatırım yapmak isteyen işletmecilerin önünü açacak şekilde güncellenmesine ihtiyaç bulunmaktadır. Yukarıda genel açıklamalarımızda da belirtildiği şekilde, bugüne kadar Türk Telekom’u koruyan ve
--	---

	alternatif işletmecilerin altyapı yatırımlarını engelleyici politikalara son verilmesi gerekmektedir. Türk Telekom altyapısına erişimin, diğer işletmecilere eşit şekilde açılması ve tesis paylaşımı konusunda işletmecilerin yaşadığı engellerin ortadan kaldırılarak altyapı yatırımlarının önünün açılması elzemdir. Bu noktada, Türk Telekom'un 20250 yılına kadar uzatılması öngörülen imtiyaz sözleşmesi bir fırsat olarak değerlendirilmeli ve Türk Telekom altyapısına erişim konusunda işletmeciler için eşit fırsatların sunulması ve adil bir rekabet ortamının sağlanması gerekmektedir. Bunun için Türk Telekom'un toptan tarafı ile perakende tarafının birbirinden ayrılması ve altyapı üzerinden sunulacak toptan hizmetlerin tüm işletmecilere eşit imkânlarla ve rekabetçi bir şekilde sunulması üzerinde düşünülmesi gereken bir politika olarak karşımıza çıkmaktadır.
2. TTNET'in Etkin Piyasa Gücü(EPG) İlan Edilmesi	Ülkemizde, perakende internet pazarı konusunda BTK tarafından şimdiye kadar bir piyasa tanımı yapılmamış ve EPG belirlenmemiştir. BTK tarafından bu duruma gerekçe olarak da AB'nin perakende piyasalara müdahale etmemek adına böyle bir düzenleme yapmıyor olması gösterilmiştir. Oysa ülkemizde mevcut duruma bakacak olursak, ISS lisanslarının verildiği 2002 yılından bu yana geçen 16 yıllık süre sonunda TTNet'in Pazar payının halen %55'ler seviyesinde olduğu görülmektedir. Rekabetin oluşturulamamasının en temel nedeni de Türk Telekom - TTNet işbirliğinin varlığı ve bu işbirliği sonucunda ortaya çıkan rekabet ihlalleri için BTK tarafından şimdiye kadar bir önlem alınmamış olmasıdır. Türk Telekom'un 2015 yılında başlayan birleşme süreci ile birlikte söz konusu işbirliğinin ciddi rekabet ihlallerine yol açacak seviyelere gelmiş olduğu görülmektedir. Ülkemizdeki durum ve sonuçlar AB'deki durum ve sonuçlardan çok büyük farklılık göstermektedir. Bu nedenle, Kurumunuz tarafından ivedilikle perakende genişbant hizmeti alanında piyasa tanımının yapılması ve TTNet'in EPG

	ilan edilmesi gerektiği düşünülmektedir.
3. Sabit Genişbant Pazarında Rekabet Ortamını İyileştirecek Adımların Atılması	1- Kampanyalar Sabit geniş bant pazarında Etkin Piyasa Gücü (EPG) konumunda olan Türk Telekom'un alternatif işletmecilere toptan seviyede sunduğu hizmetlere yönelik yaptığı kampanyaların, sektörümüzde etkin rekabetin sağlanmasını engelleyici unsular içeriği, pazarda öngörülemeyen bir durum ortaya çıkardığı ve işletmeciler arasında adil bir yaklaşım sergilememektedir. Türk Telekom'un toptan ücretlerde çok yüksek oranlarda indirimli kampanyaları uygulamaya alması toptan tarifelerin maliyet esaslı olarak belirlenmediği izlenimini uyandırmaktadır. 2- Port Transmisyon Ücretleri Bununla birlikte özellikle, sabit genişbant hizmetlerinin sunumuna yönelik referans tekliflerde yayımlanan port transmisyon ücretlerine yönelik olarak; - Port ve transmisyon ücretlerinde yapılan artışların, maliyet esaslılık ve ülke politika hedeflerine uygunluk yönünden değerlendirilmesi, - Toptan fiyatların yalnızca yeni abonelikler yönünden geçerli olacak şekilde düzenlenmesi, mevcut aboneliklerde ise işletmecilere cezai şart uygulanmaksızın uyarılma imkanı tanınması, - Fiyat sıkıştırma testinin ivedi olarak tüm TTNET tekliflerine uygulanması, fiyat sıkıştırma testini aşındırıcı etkisi olan tekliflerin engellenmesi,

	gerekmektedir.
4. Fiyat Sıkıştırması Testi	Ülkemizdeki yüksek enflasyon dönemi nedeniyle toptan ücretlerde artışlar yapılmakta olup bu artışlar taahhütlü abonelere yansıtılamamaktadır. Mevcut fiyat sıkıştırması analizi gelecek dönem maliyet artışlarını değerlendirmeye almamaktadır. Fiyat sıkıştırması sorunlarının tespiti için maliyet hesaplama modelinde maliyetlerin her yıl TÜFE oranında artırılarak değerlendirilmesi ve Kurumca onaylanan toptan ücretleri içerecek şekilde analiz yapılması gerektiği değerlendirilmektedir. Fiyat sıkıştırması testinin Türk Telekom’un tüm tarife ve kampanyalarına etkin ve düzenli bir şekilde yapılması ve alternatif işletmecilerin perakende tarifelere ilişkin muhtemel başvurularının incelenmesi önem arz etmektedir. Fiyat sıkıştırması testinin etkin uygulanması ile rekabet ortamının oluşmasını engelleyen yapısal sorunların çözümüne önemli katkı sağlanacağı değerlendirilmektedir
5. Pazar Verileri Çeyrek Raporlarının İçeriğinin Gözden Geçirilmesi ve Verilerin Kamuoyunu Daha İyi Aydınlatacak Şekilde Ayrıntılı Yayınlanması	Kurumunuz tarafından hazırlanan “Üç Aylık Pazar Verileri Raporları”, ülkemizin elektronik haberleşme pazarının gelişiminin ve yöneliminin herkes tarafından izlenebilmesini sağlayacak güvenilir verileri temin etmektedir. Sektörün dün ve bugünün değerlendirilmesine, geleceğine ışık tutulmasına olanak sağlayan bu raporlar Derneğimiz ve üyeleri tarafından da dikkatle takip edilmektedir. İlgili raporların sektörün daha sağlıklı analiz edilmesine katkı sağlama amacına yönelik önerilerimiz aşağıda bilgilerinize sunulmaktadır. a) Sabit Genişbant Pazarında Abone Kayıp Oranları - Söz konusu raporlarda “Mobil Pazar Verileri”

başlığı altında, “Mobil İşletmecilerin Abone Kayıp Oranları” (2020 yılı 1. Çeyrek Raporu Şekil 4-13) verileri yer almaktadır. Aynı verilerin sabit pazarda yer alması dikkat çekmektedir. Sabit pazarın daha iyi anlaşılması ve takip edilebilmesi için daha detaylı veri ve değerlendirmelere yer verilmesinin yerinde olacağı düşünülmektedir. Bu nedenle, sabit genişbant pazarında abone kayıp oranlarına Kurumunuz raporlarında yer verilmesinin bahse konu hizmet piyasasının daha doğru, açık ve şeffaf biçimde değerlendirilmesini mümkün kılacağı düşünülmektedir.

b) Sabit Ses Pazarı ve Kurumsal/Bireysel Ayrımı - Kurumunuz tarafından hazırlanan pazar verileri raporlarında, “Sabit Pazar Verileri” başlığı altında, sabit analog telefon hat sayısı, ISDN ses kanalı dengi sayısı, VoIP abonelik sayısı ve ankesörlü telefon sayılarına, Türk Telekom ve STH işletmecileri ayrıştırılarak, yer verildiği görülmektedir. Mevcut raporda, Sabit Pazar Verileri başlığı altında sunulan veriler kullanıcı olarak raporlanmıştır. Oysaki yeni nesil işletmeciler de sadece kullanıcı olarak değil, abone olarak da tüketiciye hizmet sunmaktadırlar. Örneğin, THK, Numara Tahsisli VoIP... gibi. Bu verinin abone ve kullanıcı kırımını ile verilmesi doğru olacaktır. Ayrıca abone sayılarının da, sunulduğu altyapı bazında da ayrıştırılması aydınlatıcı olacaktır.

Aynı zamanda raporda, sabit genişbant internet ve mobil pazarlara yönelik abone sayıları da, kurumsal ve bireysel pazarlar ayrıştırılarak, yer almaktadır. Ancak, sabit telefon hizmetine ilişkin söz konusu detayın raporlar kapsamında yer almadığı görülmektedir. Diğer taraftan pazar analizleri ise kurumsal ve bireysel alt pazarlar dikkate alınarak yapılmakta ve kurumsal veya bireysel alt pazarlardaki rekabet seviyesine göre etkin piyasa gücüne sahip işletmeciye yükümlülükler getirilmektedir.

Bu kapsamda, raporların içeriğinin tereddütte yer bırakmayacak şekilde, sektörün rekabet seviyelerinin analizine imkân vermesini sağlamak amacıyla, sabit telefon hizmeti pazarına yönelik verilerin teknoloji bazlı kırılımın yanı sıra; aşağıdaki tablo halinde, Kurumsal ve Bireysel ayrımını içerecek şekilde Türk Telekom ve STH işletmecilerinin Sabit Telefon Abone Sayısının paylaşılmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

	TT	STH
Bireysel		
Kurumsal		

c) Kart Satış Sayıları ve Pazar Payları - 2015 1. Çeyrek Pazar Verileri Raporuna kadar hazırlanan Kurumunuz raporlarında, STH işletmecilerinin kart satış sayısına göre Pazar paylarının (2014 yılı 4. Çeyrek Raporu Çizelge 2-3) yer aldığı görülmektedir. 2015 yılından itibaren söz konusu verilerin raporlar kapsamından çıkarıldığı dikkat çekmektedir. Bu pazarın daha iyi anlaşılması ve takip edilebilmesi için Pazar payları ile birlikte daha detaylı veri ve değerlendirmelere yer verilmesinin gerekli olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle, hem Türk Telekom’a ait ön ödemeli (arama kartı/ankesörlü telefon kartı gibi alt kırılımları da içerecek şekilde) kart satış sayılarına, hem de kart satış sayısına göre Pazar paylarına yer verilmesinin, bahse konu hizmet piyasasının daha doğru, açık ve şeffaf biçimde değerlendirilmesini mümkün kılacağı düşünülmektedir.

d) TTNET Pazar Verileri - Raporlar kapsamında “Sabit Pazar Verileri” başlığı altında yer alan veriler STH ve Türk Telekom olmak üzere iki ayrı kategoride belirtilmekte olduğu ve tamamı Türk Telekom’a ait

olan TTNNet'in verilerinin STH işletmecileri arasında yer aldığı görülmektedir. Bu durum sabit pazardaki rekabet şartlarının net olarak ortaya konmasını engellemektedir. Kaldı ki, 2014 yılında başlayan birleşme süreci ile birlikte Türk Telekom, TTNNet ve Avea'nın hukuk, regülasyon, operasyon, pazarlama gibi birimlerinin birleştirilerek tek bir şirket yapısı haline geldiği bilinmektedir. Kurumunuz tarafından hazırlanan Pazar Verileri Raporları sektördeki rekabete ilişkin analizlerin temelini oluşturmakta ve gerek Kurumunuzca gerekse de piyasadaki tüm oyuncularca çeşitli amaç ve çalışmalar doğrultusunda kullanılmaktadır. Bu çerçevede, Kurumunuz görev ve yetkilerinin kullanılması hususuna da kaynak teşkil eden bu verilerin doğru bir şekilde değerlendirilmesi için TTNNet verilerinin STH verileri kapsamından çıkarılarak Türk Telekom şirketinin bir grup olarak ele alınması çok büyük önem arz etmektedir.

e) Veri Merkezi İşletmeciliğine İlişkin Bilgiler - Veri merkezi işletmeciliğine ilişkin verilere de BTK çalışmalarında yer verilmesinin, veri merkezi pazarının gelişiminin ve yöneliminin daha doğru, açık ve şeffaf biçimde değerlendirilmesini ve takibini mümkün kılacağı ve uygulanan politikaların yerindeliğinin anlaşılması için çok yararlı olacağı düşünülmektedir. Verilerin toplanmasında, yer sağlayıcılığı lisansına sahip (ticari amaçlı ve kendi bünyesinde hizmet verenler) işletmecilerden bu bilgiler talep edilebilecektir. BTK çalışmalarında, veri merkezi işletmeciliğine ilişkin yer verilmesi talep edilen bilgiler aşağıda belirtilmektedir;

- Veri Merkezleri Beyaz Alanı - Her il/ilçe için Ayrı Ayrı ve Toplam (*m*)
- Doluluk Oranı (%)

	• Toplam Kabinet Sayıları • Mevcut Doluluk Oranları - Boş dahi olsa satılmış olanlar (%) • Kritik IT Yükleri için Ayrılmış UPS Gücü (kW) • Son Kullanım Oranı (%) • Veri Merkezi Kurulu Gücü - IT toplamı + Soğutma + Aydınlatma ve diğer (kW) • Mevcut Kullanım Oranı (%) • Veri Merkezi Ciroosu - Mümkünse Son 5 yıl (TL) • Toplam Ciro ve Kırılım Oranları - Ortak Yerleşim-Sunucu Barındırma (Co-Location) - Sunucu Kiralama (Dedicated Server) - Olağanüstü Durum Merkezi (Disaster Recovery) - İçerik Dağıtım Ağı (Content Delivery Network) - Veri Yedekleme (Data Backup) - Veri Depolama (Data Storage) - Barındırma-Hosting (DNS, Web, E-posta, Analitik Hesaplama, vb.) - Bulut Hizmetleri - Altyapı Hizmeti (IaaS - Infrastructure as a Service), Platform Hizmeti (PaaS - Platform as a service), Yazılım Hizmeti (SaaS - Software as a service) • Veri Merkezi için kullanılan İnternet Band Genişliği Giriş ve Çıkış-In&Out (Gbps) • Kurumsal ve Bireysel Müşteri sayıları
--	--

6. Pazarda etkin rekabetin tesisi için yerleşik işletmeci toptan seviyede hizmet seviyesi taahhütlerinin gözden geçirilmesi, yaptırımlarının belirlenmesi, uyumunun sağlanması ve denetlenmesi	Yerleşik işletmecinin Referans Teklifler ile toptan seviyede sunduğu hizmetlerde hizmet seviyesi taahhüdüne uymaması, gerek müşterilerin yaşadığı deneyimi gerekse işletmecilerin maliyet ve itibarlarını zedeleyerek rekabeti engellemektedir. Yerleşik işletmecinin toptan fiber satışlarında dikey bütünleşik yapıda bulunan işletmeciye ayrımcı davrandığı Kurumunuzca da tespit edilmiştir. Bu bağlamda yerleşik işletmecinin tüm işletmecilere ayırım gözetmeksizin hizmet kalitesi taahhütlerini benzer seviyelerde gerçekleştirmesi için gerekli tedbirlerin alınması gerekmektedir.
7. Fraud aramalarına ilişkin düzenleme	Fraud aramalarına ilişkin mağduriyetlerin önlenmesi amacı ile tedbir niteliğinde düzenleme ihtiyacı bulunmaktadır. Özellikle transit taşımada bazı işletmeciler tarafından teslim edilen fraud çağrıları ile ilgili sonlandıran operatör tarafından yaptırım ceza uygulanması söz konusu olabilmektedir. İlgili fraud çağrısını, yalnızca teslim alıp sonlandıran işletmeciye teslim eden aradaki işletmeciler, sonlandırılan operatörün yaptırım niteliğindeki uygulamasına muhatap olmaktadır. Bu tür çağrıları teslim eden operatörlere bu yaptırımın yansıtılması ilgili operatörden tahsilatın yapılamaması, kanıt konusunda sonlandıran operatöre bağlı olunması gibi nedenler ile mümkün olmamakta ya da sonuçsuz kalmaktadır. Fraud teslim eden işletmeci başka işletmeci üzerinden çağrı ileterek faaliyetini devam ettirmektedir. Bu alan ile ilgili önleyici ve caydırıcı düzenlemelere ihtiyaç

	duyulmaktadır.
8. Tüketici Hakları Mevzuatının Yeniden Gözden Geçirilmesi	Elektronik haberleşme sektöründe tüketici haklarına yönelik hem BTK hem de Ticaret Bakanlığı nezdinde düzenlemeler yapılmaktadır. Bu iki başlı yapı, işletmecilere her iki kurumun ayrı bakış açısı ve esaslar ile hazırladığı mevzuata uyması yükümlülüğünü getirmektedir. Bu durum farklı ve birbiri ile çelişkili hükümlere uyum sağlamak gibi uygulamada işletmecileri hukuken zora sokacak sonuçlar doğurmaktadır. Elektronik Haberleşme Sektörünün düzenleyici otoritesi olan Kurumunuz, sektördeki hizmetlerin veriliş biçimini, hizmetlerin kalitesini, teknik yeterlilikleri bilen ve hizmet özelinde uçtan uca yükümlülükleri düzenleyen bir otorite olarak hâlihazırda tüketicilere yönelik Elektronik Haberleşme Sektöründe Tüketici Hakları Yönetmeliği yayımlamış ve bu yönetmelikte abonelik sözleşmelerinden, fesih sürecine, fatura düzenlemelerinden, şikâyet sürecine kadar hemen her hususu ayrıntılı bir şekilde ve tüketicilerin hakları doğrultusunda düzenlemiş bulunmaktadır. Hal böyle iken Elektronik haberleşme sektörünü de kapsayıcı şekilde ikinci bir özel düzenleme yapılmasının gereksiz olduğu değerlendirilmektedir. Ayrıca Ticaret Bakanlığı tarafından hazırlanan düzenlemeler, sektöre özgü uygulama ve hizmetlere tam uyum sağlayamamaktadır. Kurumunuz ve Ticaret Bakanlığı tarafından bir çalışma yürütülerek, tüketici hakları mevzuatında yeknesaklığın sağlanması gerekmektedir. Bu çerçevede, elektronik haberleşme sektöründe tüketici haklarına yönelik düzenlemelerin Ticaret Bakanlığı düzenlemelerinden muaf tutulması sağlanmalıdır.

9. Sabit Pazarda Ayrım Gözetmeme Yükümlülüğünün Kapsamının Gözden Geçirilmesi	Yerleşik işletmeci tarafından 2015 ve 2016 yılı içinde gerçekleştirilen organizasyon değişiklikleri ile yerleşik işletmeci ile dikey bütünleşik yapının kurumsal ve bireysel pazarlama, satış, şebeke ve operasyon organizasyonlarının tek bir çatı altında toplandığı, üç şirket arasında bilgi alışverişini ve ortak strateji oluşturup buna uygun olarak uyumlu hareket etmeyi kolaylaştırdığı aşikârdır. Martin Cave, “Six Degrees of Separation: Operational Separation as a Remedy in European Telecommunication Regulation” başlıklı makalesinde, “yerel teşvikli ticari ayrıştırma” (business separation with localised incentives) adımının önemini vurgulamaktadır. Cave, dikey bütünleşik işletmecinin toptan seviyede ayırım gözetmemesinin sağlanması için yöneticilerin yalnızca tek bir şirketin tek bir fonksiyonundan sorumlu olmaları ve yalnızca bu şirketinin bu fonksiyonun başarısı için ödüllendirilmeleri gerektiğini ve hatta dikey bütünleşik yapının içinde çalışanların şirket değişikliği yapmalarının kısıtlanması gerektiğini savunmaktadır. Bu organizasyon değişikliğinin rekabete olası etkilerinin bu bağlamda incelenerek mevcut ayırım gözetmeme yükümlülüğünün kapsamının bu bağlamda genişletilmesinde fayda görülmektedir. Yukarıda genel görüşlerimizde de belirtildiği şekilde, Türk Telekom’un 2050 yılına kadar uzatılması öngörülen imtiyaz sözleşmesi bir fırsat olarak değerlendirilmeli ve Türk Telekom altyapısına erişim konusunda işletmeciler için eşit fırsatların sunulması ve adil bir rekabet ortamının sağlanması gerekmektedir. Bunun için Türk Telekom’un toptan tarafı ile perakende tarafının birbirinden ayrılması ve altyapı üzerinden sunulacak toptan hizmetlerin tüm işletmecilere eşit imkânlarla ve rekabetçi bir şekilde sunulması üzerinde düşünülmesi gereken bir politika olarak karşımıza çıkmaktadır.
--	--

10. Rekabetin Tesisine Yönelik Düzenlemeler	Aşağıdaki düzenlemelere, kurumunuz iş planı kapsamında yer verilmesi gerektiği değerlendirilmektedir; a) Rekabet Yönetmeliği: Kurum’un birinci görevi ve hedefi olan rekabetin tesisi konusunda bu görevin nasıl ve hangi usuller çerçevesinde yerine getirileceği, rekabet ihlalleri ve referans aykırılıklarına nasıl cevap verileceği netleştirilmelidir. Tüketici Yönetmeliği olduğu gibi Rekabet Yönetmeliği’ne ihtiyaç duyulmaktadır. b) Rekabet İhlallerine Yönelik Usul ve Esasların Yayınlanması: 2010 da başlatılan çalışmanın sonuçlandırılmasına ihtiyaç bulunmaktadır. c) İşletmecilerin Referans Teklif Aykırılıklarına İlişkin Şikâyetlerinin Giderilmesinde Uygulanacak Usul ve Esaslar: Tüketici şikâyetlerinin giderilmesine benzer bir yapı ve neticelendirme biçimi mevcut referans tekliflerin uygulanması açısından önemlidir. Aksi takdirde referans tekliflerin tamamına uygulanıp uygulanmadığına ilişkin yapılan denetim çalışmaları çok uzun süreçler almaktadır. Bu süreçlerin uzaması sonucunda da İşletmeciler mağduriyet yaşamaktadırlar. Bu durum İşletmecilerin abonelerine de yansımaktadır
11. Veri Merkezi İşletmeciliğinin Gelişmesi Sağlanmalı	A. Mevzuatın Düzenlenmesi ve Uygulanması: Doğru politikaların oluşturulması, oluşturulan politikaların doğru şekilde uygulanması 1. Veri Merkezleri, İnternet Servis Sağlayıcı ve Altyapı Hizmet Sağlayıcı Olarak Kabul Edilmemelidir: Veri Merkezlerinin hukuki statüsünün belirlenmemiş olması nedeni ile faaliyetlerini sürdürebilmeleri için

hâlihazırda Kurumunuz Yetkilendirme Yönetmeliği kapsamında İnternet Servis Sağlayıcılığı (İSS) ve Altyapı İşletmeciliği Hizmeti (AİH) yetkilendirmeleri almaları gerekmektedir. İSS ve AİH yetkilendirmeleri veri merkezleri için hem tüm faaliyet kapasitesi üzerinden hesaplanan ücretleri ödemek zorunda kalmaları, hem de ilgili işletmecilerin mevzuatına tabi olmak zorunda kalmaları ve bunların yanı sıra BTK nezdinde yapılması gereken raporlamalar bakımından pek çok zorluk yaratmaktadır.

2. Veri Merkezleri özelinde pazar çalışması yapılmalıdır: Veri merkezlerinin ayrı bir endüstri olarak ele alınacağı özel bir Pazar çalışması için özel bir grup kurulmalıdır. Arazi, beyaz alan, enerji kapasitelerini tespitiye yönelik olarak mevcut kapasite, kurulu kapasite, genişleme kapasitesi, fiber erişim imkânları gibi bilgileri içeren düzenli raporların üretilmesi sektörün mevcut durumunu ve geleceğini anlayabilmek açısından önemli görülmektedir. BTK tarafından yayımlanan, “Üç Aylık Pazar Verileri” raporlarında veri merkezi işletmeciliğine ilişkin bilgilere yer verilmelidir.

B. Maliyet Azaltıcı Önlemler:

1. Veri Merkezlerine, “Cazibe Merkezleri Programı” kapsamında sağlanan destek ve teşvikler kullanılamamaktadır. Bu teşviklerin kullanılabilmesi için 24 il sınırı ülke geneline yaygınlaştırılmalı ve beyaz alan sınırı (5000) kaldırılmalıdır.

2. Veri Merkezi İşletmecilerine özel elektrik tarifiesi hazırlanmalıdır. Bu tarife en fazla sanayi elektriği tarifiesinin yarısı kadar olmalıdır.

3. Veri Merkezi İşletmecilerine özel indirimli fiber tarifeler oluşturulmalıdır. Veri merkezlerine fiber

hizmet sunan işletmeci sayısı arttırılmalı, bağlantı hızları yükseltilmelidir.

4. Tüm Erişim Sağlayıcıların katılımının zorunlu olacağı birden fazla İnternet Değişim Noktasının kurulması biran önce gerçekleştirilmelidir. İDN'ye bağlanma maliyeti, internet kapasitesi almaktan daha az maliyetli olmalıdır.

6. Bir ucu herhangi bir Veri Merkezinde sonlanan kiralık devre ücretleri normal ücretin ¼'ünden fazla olmamalıdır.

7. Dijital hizmet ihraç edebilmemiz açısından “Dijital Serbest Bölgeler” kavramının çalışılması ve hayata geçirilmesi ihtiyacı mevcuttur.

C. İnsan Kaynağı:

1. 5 yıl süre ile veri merkezi personelinin gelir vergisinden %100 muafiyeti,

2. Sıfır maliyetli, uygun fiziksel şartlara sahip bina/kampüs imkânı,

3. Türkiye dışına satacağı servislerin gelirlerinde %100, Türkiye içerisine satacağı servislerin gelirlerinde %50 oranında vergi muafiyeti,

4. Anlaşmalı üniversiteler ve kurumlardan gerekli teknik personelin yetiştirilmesi şartı ile bu personelin maaşlarında %50 oranında devlet desteği sağlanmalıdır (Komşumuz Bulgaristan örneğinde olduğu gibi).

D. Hizmet Kalitesinin Garantilenmesi:

1. Yeni yapılacak Veri Merkezleri, en az Uptime Institute, ANSI/TIA veya BICSI Tier III isteklerini

karşılacak nitelikte olmalıdır. Bu konuda Türk Standartları Enstitüsü (TSE), ülkemizin kendine ait Veri Merkezi Standartlarını oluşturmaktadır.

2. Yurt içi ve yurt dışı arasında bulunan rekabet sıkıntıları, veri merkezi hizmetlerinin yurt dışından satın alınması sonucunu doğurmaktadır. Yurt içi veri merkezi hizmetlerinden alınan ve yurt dışında sunulan hizmetler karşısında haksız rekabet yaratan yüksek vergiler kaldırılmalıdır.

3. Özel şirketlerimizin, veri merkezi hizmetlerini yabancı ülkelere satın almaları veya kendi verilerini kendi veri merkezlerinde barındırmalarından ziyade, bu işte uzmanlaşmış, hizmet kalitesi yüksek, ülkemizde bulunan veri merkezi işletmecilerinden almaları beklenmektedir.

4. Kamu Kurumlarımızın, kendi verilerini sınıflandırılması/derecelendirmesi ve saklanma önceliğine göre bu verileri kendi bünyesinde ve/veya yerli veri merkezlerinde barındırmalarına olanak tanınmalıdır.

E. Siber Güvenlik Hizmetlerinin Bütünleşik Olarak Sağlanması:

1. Microsoft Hizmet Sağlayıcı Lisans Sözleşmesinin (SPLA-Service Provider License Agreement) çerçevesi, öncelikle müzakereye açık hale getirilmeli, sonrasında karşılıklı diyalog ortamında, veri merkezi işletmecilerinin kamuyla ilgili yükümlülükleri ve hizmet sunum yöntemleri ile uyumlulaştırılmalıdır.

2. Sosyal Medya uygulamaları için talep edilen yurt içinde veri tutma zorunluluğu, belirli bir yol haritası ile kritik tüm sektörlerde uygulanmalıdır.

3. KVKK'nın gereğini yerine getirmek üzere tedbir ve denetimler arttırılmalıdır.

12. Birden fazla İnternet Değişim Noktasının Kurulması Sağlanmalı ve Kurulmuş Olanlar Desteklenmeli	Bu bağlamda, tüm erişim sağlayıcıların katılımının zorunlu olacağı (başta Türk Telekom olmak üzere) birden fazla İnternet Değişim Noktasının kurulması biran önce gerçekleştirilmelidir. Bu kapsamda, TNAP desteklenmelidir (http://tnap.net.tr/). Aynı zamanda başka yerli/yabancı girişimlerin oluşmasına imkân sağlayan ortam sağlanmalıdır. Gerekli adımların atılmaması halinde ülkemiz, veri merkezlerinin çoğunu ve bu konuda uzmanlaşmış personelinin büyük bölümünü kaybetmekle karşı karşıya kalacaktır. Veri merkezleri için olmazsa olmaz bir ihtiyaç olan İDN'ler ile ilgili sorunların aşılabilmesi durumunda ülkemiz, birçok konuda dışa bağımlı hale gelecektir. Türkiye'de depolanması gereken verilerin yurt dışındaki veri merkezlerine kayması, Türkiye'nin üzerinden geçmekte olan internet trafiğinin artması yerine azalması hatta kaybedilmesi vb. gibi sayısız ekonomik ve teknik tehlikeler ile karşı karşıya olacağımızın bilinmesi ve farkına varılması gerekmektedir. Söz konusu risklere ilişkin farkındalığımızın arttırılması gerektiği düşünülmektedir. İDN'nin tek başına düşünülmemesi gereken bir ekosistemin parçasıdır. Kurulması planlanan İDN'lerin istenilen amaca hizmet edebilmesi için atılması gereken adımlar bulunmaktadır. Aksi durumda kurulacak İDN'lerin, hedeflenen amaçlara hizmet edemeyecektir. Bu kapsamda; - İnternet Değişim Noktasına bağlantı fiyatları düşük olmalıdır. Mevcut durumda, ülkemizde internet kapasite fiyatları çok yüksektir. İDN'ye bağlanma maliyetinin, internet kapasitesi almaktan daha az maliyetli olması gerekmektedir. - Gecikme (Latency) süreleri düşürülmelidir. Türkiye'de gecikme süreleri 100-150 milisaniye iken bu rakam Avrupa'da 20-30 ms, hatta Londra gibi bazı finans
--	--

	merkezlerinin olduğu yerlerde ise 2-3 ms'ler seviyesindedir.
13. Uydu Haberleşme Hizmetlerinin Yaygınlaştırılması	Uydu haberleşme hizmetleri gelirlerinde, dünya ile benzer bir oranı yakalayabilmemiz için, Türkiye uydu haberleşme hizmetleri gelirlerinin, yaklaşık olarak, en az 12 kat büyümesi gerekmektedir. Bu nedenle, titizlikle bir ulusal strateji perspektifiyle konunun ele alınması, iç düzenlemelerin de bu ülke stratejisini yansıtır şekilde oluşturulması ve gözden geçirilmesinin gerekli olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda, TELKODER olarak aşağıdaki hususlara dikkat çekmek isteriz; a) Türkiye, yeni nesil uydu şebekeleri için izleyeceği politikaları ivedilikle belirlemeli, ülkemize özgü düzenleme önerileri ile ilgili çalışmalar yapmalı, bir an önce paydaşlarına duyurmalı ve uydu haberleşme hizmetleriyle ilgili uluslararası işbirliklerinin içinde bulunmalıdır. Yeni nesil uydu işletmecileri Türkiye'ye gelmeli, yer istasyonu kurmalı ve Türkiye'deki işletmecilerle birlikte çalışmaları sağlanmalıdır. b) Yeni nesil uydu haberleşme işletmecilerinin, Türkiye içerisinde yer istasyonu kurmaları için maddi ve altyapı anlamında teşvik edici kararlar alınmalı ve bunlar biran önce yayımlanmalıdır. Bu kararlar; vergi avantajı, yer tahsisi(TÜRKSAT bünyesinde veya BTK desteği ile), yurt dışı ana internet omurga ağlarına (backbone network) doğrudan ve uygun maliyetli bağlanma avantajı gibi teşviklerden oluşmalıdır. c) Türkiye'de uydu sektörünün gelişiminin sağlanması ve pazarın önünün açılması için, uydu haberleşme hizmetleri pazarında TÜRKSAT'ın Etkin Piyasa Gücü'ne (EPG) sahip işletmeci olarak uydu haberleşme hizmeti toptan sağlayıcısı olarak konumlanması ve son kullanıcıya sadece yetkilendirilmiş

	işletmeciler üzerinden hizmet vermesi uydu haberleşme pazarının gelişimine katkıda bulunacaktır. d) 406 sayılı Kanunun, Ek Madde 33, Ek onbirinci fıkrasında yer alan; “Kamu kurum ve kuruluşları ile Kızılay uydu üzerinden ihtiyaç duydukları hizmetleri Türksat Uydu Haberleşme Kablo TV ve işletme Anonim şirketi tarafından yönetilen uydulardan sağlamak kaydıyla, her kurum ve kuruluştan alabilir” ifade nedeniyle, uydu haberleşme yetkilendirmesi sahibi işletmeciler TÜRKSAT ile kamu pazarında rekabet edememektedir. Bu nedenle söz konusu ifade yürürlükten kaldırılmalı, kamu kurum ve kuruluşları uydu üzerinden ihtiyaç duydukları hizmetleri serbestçe istedikleri işletmeciden alabilmelidirler.
14. Düzenleyici Etki Analizlerinin Yapılması	Kurum tarafından yapılacak düzenlemeler için düzenleyici etki analizlerinin kullanılması için gerekli düzenlemelerin yapılmasında fayda görölmektedir. Kurumunuzca yapılan kimi düzenlemelerin kamuoyu görüşüne sunularak sektördeki paydaşların düzenlemeler hakkında görüşlerinin alındığı bilinmektedir.Bununla beraber, bu uygulama her yeni mevzuat ve mevzuat değişikliği için işletilmemektedir. Kamuoyu istişare sürecinin tüm düzenleyici kararlar öncesinde işletilmesinde fayda görölmektedir. Bununla beraber, uygulamaya konulan düzenlemelerin öncesinde ve akabinde düzenleyici etki analizlerinin yapılması, regölasyonların fayda-maliyet analizinin daha doğru değerlendirilebilmesine ve hedeflenen etki ile pazardaki fiili etkinin karşılaştırılabilmesine ve gerekli bulunduğu takdirde ölçümler doğrultusunda güncellemelerin yapılmasına imkân sağlayacaktır

15. Yeni Yerel Aranır Numara(444 Benzeri) Bloğu Tahsisi

Bilindiği üzere, Ulusal Numara Planında “Ülkenin her yerinden, şebekeden bağımsız olarak aynı sayıda rakam çevrilmesi suretiyle erişilen numaralardır. Hâlihazırda, 444 XXXX şeklinde Türk Telekomünikasyon A.Ş. tarafından ikincil tahsisi yapılan ve ülkenin her yerinden 7 hane çevrilmek suretiyle aranan numaralar” şeklinde tanımlanan yerel aranır numaralar, mevcut durumda sadece Türk Telekom’a tahsis edilmiş olup, diğer işletmecilere “yerel aranır numara tahsisi” yapılmamıştır. Bununla birlikte, 444’lü numaralar numara taşınabilirliği sürecinin de dışında tutulmaktadır.

Öncelikli olarak, Türkiye’nin her yerinden, şebekeden bağımsız olarak, aynı sayıda rakam çevrilmesi suretiyle erişilmesi itibariyle ciddi rekabet avantajı ve etkinliği olan yerel aranır numaraların, sadece Türk Telekom’a tahsisli durumda olmasının, 5809 sayılı Kanun’un 31.maddesinde yer alan “Kurum, elektronik haberleşme hizmeti ve/veya şebekesi veya altyapısı için yeterli numara kaynağının bulunmasını sağlayacak şekilde gerekli planlamaları yapar ve numara kaynaklarının adil, şeffaf ve ayrımcı olmayan ilkeler çerçevesinde yönetimini sağlar” hükmü ile bağdaşmadığı değerlendirilmektedir.

Bu nedenle, öncelikle 444 XXXX olarak Türk Telekom tarafından ikincil tahsisi yapılan yerel aranır numaraların, TELKODER üyesi işletmeciler tarafından da kullanılabilmesi için, mevzuatta tanımlandığı üzere, numara taşınabilirliği sürecine dâhil edilmesi, dileyen abonelerin, bu numaralarını farklı işletmecilere taşıyabilmesinin mümkün olması gerekmektedir.

Ayrıca, Kurumunuz tarafından alternatif işletmecilere yeni yerel aranır numara bloklarının tahsis

	edilmesi durumunda ise aşağıdaki hususlar dikkate alınmalıdır; - Ulusal Numaralandırma Planı'nda halen boş durumda olan ve Kurum kararı ile kullanımı öngörülen 6 ve 7 ile başlayan numaraların, Kurum tarafından belirlenecek birisi "yerel aranır numara" olarak belirlenmeli ve talepte bulunacak TELKODER üyesi işletmecilere tahsisi için gerekli yasal işlemler tesis edilmeli, bu talep doğrultusunda lusal Numaralandırma Planı'nda değişiklik yapılmalıdır.- Mevcut durumda 444 XXXX olarak Türk Telekom tarafından ikincil tahsisi yapılan yerel aranır numaralar, dileyen aboneler için farklı işletmecilere taşınabilmesini teminen, mevzuatta tanımlandığı üzere, numara taşınabilirliği sürecine dâhil edilmelidir.
30. Sanal Mobil Şebeke İşletmeciliğinin Uygulamaya Başlanması Önündeki Engellerin Giderilmesi	Ülkemizde toplam 48 işletmeci SMŞH sunmak için yetkilendirilmiştir. Ülkemizde ilk SMŞH yetkilendirilmesinin verildiği Haziran 2009 yılından bugüne kadar toplam 112 işletmecinin yetkilendirmesi çeşitli sebeplerden iptal olmuştur. Her geçen gün küresel pazarda büyüme eğilimi gösteren bu hizmetlerin, ülkemizde ilk yetkilendirilmenin verildiği tarihten itibaren geçen 14 yılda yaygınlaşamadığı görülmektedir. İlk SMŞİ sözleşmesi 2020 Kasım ayında Netgsm ile Turkcell arasında Tam SMŞİ modeli kapsamında imzalanmıştır. Ancak fiili olarak hizmet sunumadığı bilinmektedir. Dünyada elektronik haberleşme gelirleri içinde SMŞH gelirlerinin oranı yaklaşık %4 ila %5 seviyelerindeyken, Türkiye'de bu oran %0'dır. Ülkemizdeki bu oranın her ne kadar dünya ortalamasını yakalaması uzun vadede düşünülmesi gerekse de mevcut durumda en azından % 1-2 oranında olmalıdır.

Türkiye’de, SMŞH pazarının arzu edilen seviyeye ulaşamamasının ana kaynağının “çift vergilendirme” sorunu olduğu bilinmekle birlikte aynı zamanda MŞİ ve SMŞİ’ler arasında herhangi bir anlaşma modeli sağlanamaması da önemli bir gerekçe olarak karşımıza çıkmaktadır. Oysaki dünya literatürü incelendiğinde SMŞİ ve MŞİ arasındaki çeşitli anlaşma modellerinin tüm işletmeciler için ekonomik açıdan uygulanabilir ve gelir kazandırıcı olduğu açıkça ortaya konulmaktadır. Gerek dünya mobil pazarında yaşanan birleşme ve devralma süreçlerinde düzenleyici otoritelerin benimsediği yaklaşımlar, gerek ülkemizdeki mevcut düzenlemeler dikkate alınarak SMŞH sunan işletmecilerin pazara girişine yönelik ön koşulların gözetilmesi ve pazara girişteki engellerin kaldırılmasına ilişkin önerilerimiz aşağıda yer almaktadır.

- Bir yasa değişikliği ile toptan ücretler üzerinden “Çifte Hazine Payı” ödenmesi sorununun çözümü sağlanmalıdır.
- Mobil sektörde Avrupa ülkelerine göre düşük ARPU seviyesi ve kârlılık, dünyadaki diğer ülkelere kıyasla aşırı yüksek vergi yükünün varlığı gibi ticari olarak pazara giriş kararlarını olumsuz etkileyen faktörler ve bunlara sebep olabilecek düzenlemeler dikkatle ele alınmalı; **sektör üzerindeki yüksek vergi yükü ve mali ve idari yükümlülükler azaltılmalıdır.**
- 5G lisans ihalesi sürecinin, SMŞH sunacak işletmeciler için pazardaki rekabetin tesisine katkı sağlayacak bir fırsata dönüştürülebileceği Derneğimiz tarafından uzun süredir dile getirilmesine rağmen 16 Ekim tarihinde gerçekleştirilen 5G ihale sürecinde dikkate alınmadığı görülmektedir. Oysa ki; SMŞİ’lere kapasite ayrılması, SMŞİ hizmetleri için erişim imkânı tanınması 5G lisansının bir parçası

	olması bu pazarın faaliyete geçmesi için önemli bir fırsat olarak karşımıza çıkmakta idi. • Ülkemizde şimdiye kadar SMŞİ olmak isteyen işletmeciler ile GSM işletmecileri arasında yürütülen ticari görüşmelerden dikkate değer bir sonuç alınmadığından, bazı AB ülke örneklerinde olduğu gibi, SMŞH kapsamında, her üç mobil şebeke işletmecisi EPG ilan edilmeli, erişim ve arabağlantı sağlama yükümlülüğü ile Referans Erişim ve Arabağlantı Teklifi Hazırlama ve Yayımlama yükümlülüğü getirilmelidir. • SMŞH'nin genel çerçevesi Referans Arabağlantı/Erişim Sözleşmeleri ile çizilmeli, veri/ses ücretlerinin standart bir hal alması sağlanmalıdır. Bu referans erişim teklifleri, muğlak süreçlerin ve keyfî ücretlerin belirlendiği teklifler olmamalı, SMŞH sunacak işletmecilerin hizmet sunumuna yönelik kolaylıklar içermelidir. • Mobil şebeke işletmecileri tarafından SMŞH sunan işletmecilerinden talep edilecek teminatlar, olası ticari zararlara karşılık gelecek makul seviyelerde olmalıdır. Bu doğrultuda, kurumunuz iş planında bu hususa yer verilmesi gerektiği düşüncesindeyiz.
31. GSM İşletmecileri ile STH İşletmecilerinin Sunmasına İmkân Tanınan Hizmetler Açısından Yaşanan Dengesizlik ve Rekabet	Kurumunuz internet sitesinde yayımlanan “Elektronik Haberleşme Hizmet, Şebeke Ve Altyapılarının Tanım, Kapsam Ve Sürelerine ilişkin düzenleme kapsamında yer alan 3.1. maddesi ile mobil işletmecilere aşağıdaki hak imkanların tanındığı görülmektedir;

İlkelerine Aykırılık	<i>“5. İşletmeci sadece kendisine tahsisli frekanslar üzerinden GSM Mobil telefon hizmetlerini sunduğu abonelere; imtiyaz sözleşmesi kapsamında bu hizmetleri sunmak için kablosuz yerel internet erişim sistemini kullanabileceği gibi kendisi de kurup kullanabilir.</i> <i>6. İşletmecinin kablosuz yerel internet erişim sistemi üzerinden hizmet verdiği alanlar, kapsama alanına ilişkin hesaplamalarda dikkate alınmaz.</i> <i>7. İmtiyaz sözleşmesi kapsamında verilen hizmetlere ilişkin hizmet kalitesi standartları, söz konusu hizmetlerin kablosuz yerel internet erişim sisteminin kullanılması durumunda da sağlanmak zorundadır.”</i> <i>“Madde 3.3... 1. İşletmeci, sadece kendisine tahsisli frekanslar üzerinden IMT-2000/UMTS hizmetlerini sunduğu abonelere imtiyaz sözleşmesi kapsamında bu hizmetleri sunmak için kablosuz yerel internet erişim sistemini kullanabileceği gibi kendisi de kurup kullanabilir.</i> <i>2. İşletmecinin kablosuz yerel internet erişim sistemi üzerinden hizmet verdiği alanlar kapsama alanı yükümlülüğüne ilişkin hesaplamalarda dikkate alınmaz.</i> <i>3. İmtiyaz sözleşmesi kapsamında verilen hizmetlere ilişkin hizmet kalitesi standartları, söz konusu hizmetlerin kablosuz yerel internet erişim sisteminin kullanılması durumunda da sağlanmak zorundadır...”</i> Yine aynı düzenlemenin STH işletmecilerine ilişkin 2.4. bölümündeki 3 numaralı maddede ise; “3. İşletmeci, işbu yetkilendirme kapsamında mobil şebekeler üzerinden çağrı başlatarak hizmet sunamaz.” hükmü yer almakta olup söz konusu madde ile STH işletmecileri için mobil şebekeler üzerinden çağrı başlatarak hizmet sunulamayacağı belirtilmiştir. Bilindiği üzere, elektronik haberleşme sektörü, yenilikçilik ve sunduğu teknolojik imkânlar bakımından gerek hizmet çeşitliliği gerekse müşteri tercihleri açısından oldukça hızlı bir şekilde gelişme ve değişim gösteren bir sektördür. Tüm dünyada,
-----------------------------	--

yaşanan teknolojik gelişmeler neticesinde düzenlemelerin hizmetlerin temelinde hangi teknoloji yattığına bakılmaksızın, teknoloji tarafsız bir şekilde yapılması eğiliminin güç kazandığı görülmektedir. Bununla beraber, son 5-6 yıldır sektörde yoğun bir şekilde tartışılan ITH (İnternet Tabanlı Hizmetler/OTT) uygulamaları da hızla hayatımıza girmekte ve sektörü şekillendirmektedir. ITH hizmetleri/uygulamaları ile birlikte tüketiciler kullanılan teknoloji ve altyapıdan bağımsız olarak istediği hizmete istediği cihaz üzerinden ulaşabilme imkânı edinmiştir. Bu nedenle düzenlemelerin söz konusu teknolojik gelişmelere ayak uydurması sektöre yöne verebilmek adına daha da önem kazanmaktadır.

Bu çerçevede, son yıllarda, küresel anlamda teknolojik gelişmeler ve ITH hizmet/uygulamalarının etkisi ile mobil işletmeciler kablosuz genişbant teknolojisi üzerinden ses hizmetleri sunmaya başlamış olup, geldiğimiz noktada bu hizmetlerin yaygınlığında ciddi artış olduğu görülmektedir. Ülkemizde de ilgide kayıtlı düzenlemenin 3.1 maddesine göre mobil işletmecilerin kablosuz yerel internet erişim hizmetleri sunması imkanı bulunmaktadır.

Sabit ses hizmetleri açısından bakıldığında ise, ilgili düzenlemenin yukarıda yer verilen 3. Maddesinde sabit işletmecilerin mobil şebekeler üzerinden çağrı başlatmasının yasaklanmış olduğu görülmektedir. Bilindiği üzere, tüm dünyada sabit ses trafiğinin düşüş eğiliminde olduğu tespit edilmektedir. Ancak bu düşüş maalesef ülkemizde çok daha hızlı ve radikal bir biçimde gerçekleşmiş olduğu dikkat çekmektedir. İngiltere’de sabit trafik ~%30’lar, Almanya’da ise sabit trafik ~%50’ler seviyesindedir. Türkiye’de sabit ses trafiğindeki hızlı düşüşün nedenlerinin incelenmesi ve sabit ses pazarının

	canlandırılmasına yönelik çalışma ve düzenlemelerin hayata geçirilmesi ihtiyacı bulunmaktadır. Ayrıca, 5809 Sayılı Kanun'da yer alan Madde 4 ile ilgili merciler tarafından elektronik haberleşme hizmetinin sunulmasında ve bu hususta yapılacak düzenlemelerde i) serbest ve etkin rekabet ortamının sağlanması ve korunması ve ii) tüketici hak ve menfaatlerinin gözetilmesi ilkelerinin gözetilmesi gerektiği belirtilmiştir. 5809 Sayılı Kanun Madde 6 kapsamında Kurumunuzun görev ve yetkileri hüküm altına alınmış olup, bu kapsamda elektronik haberleşme sektöründe; rekabeti tesis etmeye ve korumaya, rekabeti engelleyici, bozucu veya kısıtlayıcı uygulamaların giderilmesine yönelik düzenlemeleri yapmak, bu amaçla ilgili pazarlarda etkin piyasa gücüne sahip işletmecilere ve gerekli hallerde diğer işletmecilere yükümlülükler getirmek ve mevzuatın öngördüğü tedbirleri almak sayılmıştır. Bu kapsamda elektronik haberleşme sektöründe etkin ve sürdürülebilir rekabetin tesisi, korunması ve geliştirilmesi ile son kullanıcıların rekabetçi hizmet ve yeniliklerden yararlanabilmesinin Kurumunuzca tesis edilmesi gerektiği değerlendirilmektedir. İlgili düzenleme kapsamında, mobil işletmecilere tanınan hak ve imkânlar ile sabit telefon hizmeti sunan işletmecilere tanınan hak ve hizmetler bakımından sabit telefon hizmeti işletmecileri aleyhine dengesizlik olduğu düşünülmekte olup, gerek teknolojik anlamda yaşanan gelişmeler ve tüketici taleplerindeki değişime ayak uydurulmasına, gerekse de sabit ses trafiğindeki küresel anlamda eşine rastlanmamış radikal düşüşün önüne geçilerek sabit ses pazarının canlandırılmasına yönelik düzenlemelerin hayata geçirilmesi büyük önem arz etmektedir.
--	---

	Bu nedenlerle Elektronik Haberleşme Hizmet, Şebeke ve Altyapılarının Tanım, Kapsam ve Süreleri hakkındaki dokümanın aşağıda yer alan 2.4. bölümündeki 3 numaralı “3.İşletmeci, işbu yetkilendirme kapsamında mobil şebekeler üzerinden çağrı başlatarak hizmet sunamaz.” maddesinin değiştirilerek <i>“3.İşletmeci, kendisine tahsisli veya taşınmış numaralarla elektronik haberleşme hizmetlerini sunduğu abonelere, işbu yetkilendirme kapsamında bu hizmetlerini sunmak için mobil internet erişim sistemlerini kullanabilir.”</i> şeklinde düzenlenmesi ve bu çalışmanın gerçekleşmesine yönelik uygun maddeye iş planında yer verilmesi gerektiği düşüncesindeyiz. Bunula birlikte, sabit arabağlantı ücretlerinin düşürülmemesi, enflasyon ile dolar karşısında eriyen bu ücretlerin arttırılması gerekmektedir.
32. Kurum ve İşletmeciler Arasında Aktif İş Birliği Sağlanması	Elektronik haberleşme sektörünün sürekli gelişen, yenilenen dinamik yapısı, işletmecileri olduğu kadar sektörün düzenleyici ve denetleyici otoritelerini de sürekli geliştirme ve değerlendirme yapmak durumunda bırakmaktadır. Bu anlamda esasen düzenleyici otorite konumunda olan, sektöre yön veren Kurumunuzun yol gösterici niteliğinin cezalandırıcı niteliğinin önünde olması gerektiği düşünülmektedir. Sektörde yapılacak iyileştirme ve geliştirmelerin kamu yararının daha etkin biçimde tesisine, hizmetin daha etkin ve verimli sunumuna olanak sağlayacağı; bu bağlamda Kurumunuzun ve sektör oyuncularının birlik içinde hareket etmesinin önemi tartışmasızdır. İşletmecilerin kendi iç çalışmaları esnasında tespit etmiş oldukları uyumsuzlukları ve ayrıca sistemlerinde proaktif bir şekilde yaptıkları geliştirmeleri ve düzeltmeleri Kurumunuza, bir cezai yaptırımla karşılaşma çekincesi olmaksızın iletebilmelerini teşvik edecek ve sağlayacak mekanizmaların geliştirilmesi gereklidir. Bu gibi durumlarda Kurumun gerektiğinde ihlalin/uyumsuzluğun giderilmesi için makul bir süre vereceği ve bu

	süre içerisinde uyumsuzluk giderilmez ise yaptırım uygulanmasını öngören bir pişmanlık programı yahut aktif iş birliği programı şeklinde adlandırılacak düzenlemelerin yapılması önerilmektedir.
33. Elektronik Haberleşme Sektörünün Afetlere Hazırlığı İçin Gerekli Çalışmaların Yürütülmesi	6 Şubat 2023 depremi, afet durumlarında elektronik haberleşme hizmetlerinin azami ölçüde kesintisiz sunulabilmesi için, sadece sektör paydaşlarıyla değil afet durumlarında sürece dâhil olan ilgili tüm kamu ve özel kurum kuruluşlarla iş birliği içerisinde bir çalışma yapılması ve bu doğrultuda politika/stratejiler belirlenmesi gerekliliğini ortaya koymuştur. Bu kapsamda sektörün düzenleyici hamisi olarak BTK'nın da gerekli hazırlıkların planlanması ve sektörün ve işletmecilerin ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla ilgili tüm paydaşların koordine edilmesi ve elektronik haberleşmenin ilgili diğer sektörlerin acil durum eylem planlarında da önceliklendirilmesinin sağlanması hususlarında çalışmalar yürütmesi beklenmektedir. Elektronik haberleşme sistemleri elektrik, su, doğalgaz gibi kritik altyapılardan ve hatta en önemlilerinden birisidir. Bu kapsamda, Kurumunuzun elektronik haberleşme alanında sunulan hizmetlerin hem kitlelere daha kolay ulaştırılması hem de afetlere hazırlıklı olabilmesini teminen; • Elektronik haberleşme altyapılarının kritik altyapı olarak değerlendirilerek, hizmet sunumunun önündeki engellerin kaldırılması ve yatırımlar için gerekli kolaylıkların sağlanması, • İmar mevzuatı başta olmak üzere sektörde yatırım yapılmasını engelleyen her türlü mevzuatın gözden geçirilmesi, kamu kurumlarınca farklı yorumlanması mümkün olan düzenlemelerin öncelikle ele alınması ve basitleştirilmesi,

	• Fiberle bağlı baz istasyonu yaygınlığının artırılması için işletmecilere yatırımlarında kolaylıkların sağlanması, • Elektronik haberleşme sistemlerinin kurulumlarında karşılaşılan halk tepkilerini bertaraf edebilmek için halkı bilgilendirici kamu spotlarının hazırlanması ve yayımlanması, • Elektronik haberleşme sektörünün ihtiyaçları konusunda diğer kamu kurum ve kuruluşları ile gerekli koordinasyonun sağlanması hususlarında etkin rol alması gerektiği değerlendirilmektedir.
--	--